

batur hoc ex forma et intentione præcepti ; mandatur enim, ut saltem semel in anno confiteamur ; intentio vero præcepti est ut confessio nimium non differatur ; ergo ita obligat ut intra annum fiat confessio, ut si tunc non impleatur, semper ac continue obliget ne amplius differatur. Ut si quis teneatur intra annum aut semel in anno solvere censum aut debitum, transacto anno multo magis continue tenetur. Unde ex fine et forma talis præcepti colligitur, determinationem temporis, quæ in illo fit, non esse ut in illo terminetur et extinguitur obligatio, si non impleatur ; sed solum, ut toto illo tempore differri possit, non vero ultra illud ; sicut, si stando in solo jure divino prudenter judicari posset hoc præceptum obligare, verhi gratia, intra quinquennium, transacto illo non extingueretur obligatio, sed magis semper urgeret.

3. *Destruuntur fundamenta contrariae sententiae.* — Et ex his facile respondetur ad fundamenta contrariae sententiae. Illud enim principium, quod assumit, est verum, quando temporis designatio, quæ fit per affirmativum præceptum, est ad terminandam omnino obligationem pro illo tempore, ut est in præcepto jejunii, orationis, et similium ; secus vero est quando fit determinatio ad differendam obligationem usque ad illud tempus, et ideo non sunt similia exempla ibi adducta ; in eis enim habetur specialis ratio temporis designati, ut patet de jejunio, et de obligatione audiendi sacrum ; hic vero habetur ratio frequentia talis sacramenti, et solum intenditur, ut, licet confessio possit differri per annum, non tamen ultra differatur. An vero idem dicendum sit de præcepto Eucharistiae, dictum est in propria materia ; autores enim non eodem modo sentiunt de utroque præcepto, nec potest assignari generalis regula ad cognoscendum, quando præceptum determinet tempus uno vel alio modo ; consideranda autem est forma, materia et intentio, et ex illis cognoscendus est modus determinationis ejus.

4. Ex hac vero decisione colligitur (quod fere nullus negat) si quis propter inopiam confessoris, vel aliam rationabilem causam non implet debito tempore hoc præceptum, debere habere animum, et propositum illud implendi quam primum commode possit ; quia ad hoc tenetur, ut ex dictis constat, in quo cernitur aperta differentia inter hoc et præceptum jejunii, vel Missæ audiendæ, etc.

6. *Secundum dubium.* — *Sententia Ledesm.* — *Sotii sententia.* — *Utraque sententia rejicitur.* — *Solvitur dubium propositum.* —

Duo dubia proponuntur.

5. *Primum dubium.* — Duo tamen super sunt brevia dubia : primum est, an in hujusmodi eventu, si quis distulit confessionem præsentis anni in principium anni sequentis, possit una et eadem confessione præcepto utriusque anni satisfacere, ita ut in illo anno amplius confiteri non teneatur. Videtur enim ita esse, quia per hanc confessionem satisfacit obligationi relictæ in anno præterito, et rursus jam semel confiteri in præsenti anno, nec tenetur bis confiteri ; recte vero fieri potest, ut quis satisfaciat uno et eodem actu duplice obligationi in eodem tempore concurrenti, ut in præsenti materia est certum, si hujusmodi homo differat confessionem secundi anni usque ad finem ejus ; quavis enim male faciat, postea tamen unica confessione satisfaciet utriusque obligationi. Hæc difficultas maxime procedet, si asserramus hoc præceptum impleri per quamcumque confessionem in principio anni factam, ita ut amplius non obliget, etiamsi homo habeat conscientiam novi peccati mortalis ; nam hoc positio videtur consequenter dicendum, illum hominem satisfacere per illam confessionem obligationi utriusque anni ; præsertim si in ea confessus est aliquod peccatum mortale in præsenti anno commissum, quia confessio illius jam pertinet ad præceptum anni præsentis, et si sola fieret, sufficeret ad implendum illud præceptum. At vero juxta aliam sententiam, quam securiorem esse diximus, dicendum consequenter est, per eam confessionem satisfaci obligationi præsentis anni quoad eam partem, quæ ad illum pertinet, semper tamen manere obligationem confitendi iterum in illo anno, si nova materia necessaria occurrat. Et hoc videtur sine dubio verisimilius, quia alias posset homo differre confessionem illam fere per duos annos : pari enim ratione non esset obligandus ad confitendum statim post transactum primum annum. Usus etiam, et consuetudo Ecclesiæ hoc confirmat ; nam pastores ita exigunt confessionem debitam illi Quadragesimæ, ut nihilominus censeant manere hominem obligatum ad confitendum in sequenti, vel usque ad sequentem Quadragesimam, unde eodem modo, et per eamdem excommunicationem exigent postea sequentem confessionem.

Secundum dubium est, si quis in confessione hujus anni omisit aliqua peccata propter oblivionem, vel aliam rationabilem causam, an teneatur illa confiteri cum primum possit, vel possit differre, donec urgeat obligatio sequentis anni. Ledesma supra distinctione utitur, nam si recordatur, et potest confiteri intra eumdem annum, tenetur id facere, quia revera non implevit præceptum confitendi omnia peccata, quamvis excusatus fuerit ; et adhuc durat tempus, in quo potest implere ; ergo. Si vero recordatur, inquit, post transactum annum, jam non tenetur, in quo indicat obligationem confitendi in anno extingui cum ipso anno, alias non consequenter loquitur ; nam, etiamsi annus finitus sit, si obligatio confitendi in illo non est impleta, adhuc durat ; ergo tenebitur statim confiteri, etiamsi post transactum annum recordetur. Aliter distinguit Soto inter peccata oblita, et peccata cognita, ex justa causa pretermissa ; nam hæc posteriora dicit esse statim confitenda, de prioribus vero subdistinguit : nam vel oblivio (inquit) fuit culpabilis, et tunc statim confitenda sunt, vel inculpabilis, et tunc cessat obligatio. Sed prior distinctio mihi non placuit supra, cum de integritate agerem, quia, ut ibi ostendi, utrorumque est eadem ratio. Secunda distinctio etiam non est necessaria, quia si oblivio fuit ita culpabilis, ut sacramentum fuerit nullum, tota confessio iteranda est ; si vero tuisset validum, nihil referret quod culpa aliqua intercessisset. Et ideo alii autores simpliciter negant, ex vi hujus præcepti esse obligationem statim confitendi talia peccata, sed posse usque ad confessionem sequentis anni differri. Ita Victor. supra, n. 137, et Navar., in Sum., cap. 2, n. 10 ; et videtur in praxi satis secura et usitata sententia, et opposita esset nimis rigorosa ; rationem reddemus solvendo sequentem objectionem.

7. *Objectio.* — *Confirmatio objectio-*

Solvitur. — *Respondetur ad confirmationem.*

— Oritur enim ex dictis in hac et præcedenti quæstione contra hanc sententiam objectio. Nam si quis ex justa causa omisit totam confessionem anni, tenetur postea statim cum primum potest illam facere ; quia, licet excusatus fuerit, re tamen vera non implevit præceptum ; ergo eadem ratione qui omisit partem hujus præcepti tenebitur postea statim, etc. Et augetur difficultas : diximus enim ut probabile et securius, eum, qui post aliquam confessionem intra annum habitam, habet conscientiam novi peccati mortalis, in fine

tur saltem indirecete, et per accidens, etiam si homo tantum attritus sit; at vero peccata postea commissa nullo modo tolli possunt per precedentem confessionem; et ideo non est eadem ratio.

SECTIO V.

Utrum interdum teneantur fideles anticipare confessionem antequam annus impleatur.

4. Hæc quæstio intelligitur de obligatione per se, nam per accidens ratione communionis, vel sacrificii Missæ non est dubium quin sæpe possit accidere hæc obligatio; tamen ea, quæ per accidens sunt, non cadunt sub scientiam. Rursus hæc obligatio per se intelligi potest, vel ex vi hujus præcepti de annua confessione positi in dict. cap. *Omnis utriusque sexus*, vel ex vi solius juris divini, vel ex vi alterius Ecclesiastici præcepti. De his ergo tribus membris breviter dicendum est.

2. Communis sententia.—Quoad primam partem communis sententia est, ex vi hujus præcepti teneri fideles ad anticipandam confessionem in quacunque parte anni, si prævidet fore, ut amissa illa occasione non possint in toto anno confiteri, ut, verbi gratia, ex penuria confessorum, vel ex longa navigatione, vel peregrinatione per terras infidelium. Ita docent Theologi, d. 17; Bonav., 2 p., d. 45, art. 2, q. 2; Gabr., q. 2, art. 3, dub. 1; Durand., q. 10, n. 6; Major, q. 2, art. 5; Richard., art. 3, q. 5; Palud., q. 2, art. 4; Adrian., q. 3 de Confess.; Petr. Soto, lect. 5 de Confess.; Sylv., verb. *Confessio*, 1, q. 2; Medin., q. de Tempore quo confiteri oportet; Cano, Soto, et alii supra citati. Et ratio est, quia hoc præceptum non limitatur ad finem anni, sed obligat ad confitendum semel in anno peccata commissa et non confessa; sed, si homo positus in illa occasione, non confiteatur statim, non implebit præceptum in anno, imo reddit se impotentem ad implendum illud; ergo tenetur tunc confiteri. Sicut, qui in die festo prævidet, se non posse audire sacrum ab hora decima, tenetur anticipare et audire prius, quamvis alias posset differre usque ad horam decimam secundam, si futurum esset sacram; quia illud præceptum simpliciter obligat pro illo die, prout in illo impleri potuerit; nam proportionalis est obligatio pro toto anno in confessione.

3. Solutio objectionis.—Et hoc exemplum

solvit objectionem, quæ fieri potest; nam si quis prævidet fore, ut non possit in die Dominica audire sacrum, non tenetur prævenire, et audire in die sabbathi, et idem est de iunio. Respondetur enim non esse simile, quia obligatio talis præcepti non incipit usque ad diem prefixum, in illo vero obligat pro toto die, modo explicato; ita hic obligatio incipit, vel currit in toto anno, unde in illo est implenda, prout potuerit. An vero idem sit de præcepto annuo Eucharistiae, suo loco dictum est; ex eo vero quod certum est, possumus a simili confirmare sententiam positam; nam saltem intra illos quindecim dies a Dominica Palmarum ad Dominicam in Albis, certum est teneri aliquem anticipare, et communicare in Dominica Palmarum, si prævidet, quod in sequentibus diebus communicare non poterit, quia saltem de illo toto tempore certum est esse aptum ad implendum illud præceptum, et in toto illo currere obligationem, ut intra illud impleatur prout potuerit. Aliud simile tractat Cano de obligatione recitandi horas intra unum diem, an teneatur homo prævenire, quando prævidet impedimentum. Sed hoc requirit propriam, et longiorem disputationem, quia in multis est dissimilitudo, quæ non possunt hic breviter explicari.

4. Limitatio quorundam.—*Reprobatur.*—Quidam vero limitant hanc sententiam, ut solum procedat in eo, qui voluntarie se exponit tali impedimento; scens vero esse, si ex defectu proprii sacerdotis sibi involuntario hoc eveniat; ut, verbi gratia, si in aliquo oppido tempore Quadragesimæ deficiat parochus, vel antea prævideatur defuturus, dicunt non teneri fideles ad anticipandam confessionem, tum quia impedimentum in eo casu, cum non sit voluntarium, non imputatur; tum etiam quia ad Ecclesiam pertinet providere sacerdotes, qui si desint, non tenentur fideles anticipare confessionem. Sed non oportet limitationem adhibere, quia, ut dixi, hæc obligatio semel in anno confitendi, in quacunque parte anni locum habet, si in illa non possit impleri, ex quoque capite hæc impotentia proveniat; id enim accidentale est, quod satis confirmat exemplum supra positum de præcepto audiendi Missam; unde, si pro aliqua parte anni habetur copia confessoris, jam Ecclesia sufficienter providet de confessore, prout fieri potest. Et hinc omnes Doctores consequenter colligunt, si quis habeat peccata reservata, et nunc possit

illa confiteri habenti jurisdictionem in illa, timeatque non habitur amplius in illo anno copiam talis confessoris, teneri ad confitendum statim; est enim eadem proportionalis ratio.

An ex vi juris divini urgeat interdum hæc obligatio.

5. An propter mortis articulum obliget jus divinum in aliquo casu.—*Sotus reprehenditur.*

—Circa secundam partem quæstionis certum est, si intra annum occurrat mortis periculum, jus ipsum divinum ad confessionem obligare. Quod per se notum est ex supra dictis. Quod ergo dubitatur, est, an præter illum articulum, sit aliud casus, in quo obliget jus divinum. Aliqui auctores præter hanc casum numerant periculum oblivionis; itaque si aliquis timet probabiliter, expectando finem anni, omissum multa peccata propter oblivionem, teneri ad anticipandam confessionem quantum necesse sit, ut omnium integre recordetur, et confiteatur. Tenet Major, d. 17, q. 2, in fin.; Marsil., q. 12, art. 1, par. 4, in fin.; Medina, q. 16. Fundamentum est, quia de jure divino tenetur homo integre confiteri; ergo tenetur tunc confiteri cum possit integre; sed præceptum Ecclesiæ non potuit auferre hanc obligationem; ergo. Respondet Soto, Ecclesiam potuisse definire tempus, pro quo possunt homines, moraliter et regulariter loquendo, recordari, quale est tempus unius anni; et ideo, licet in particulari interdum in aliquo deficiat, non propterea obligari ad anticipandam confessionem; unde admissum antecedente, et prima consequentia, negat secundam. Sed non videtur consequenter loqui, quia Ecclesia determinando tempus non potest mutare id, quod jure divino definitum est; si ergo jure divino quisquam tenetur confiteri, tunc cum recordari potest, non potuit Ecclesia id mutare; jam enim ille articulus tam vere est de jure divino, sicut articulus mortis. Confirmatur a simili, nam jure divino et naturali tenentur fideles alere sacerdotes, et ad hoc Ecclesia determinavit decimas, et nihilominus, si alicubi non sufficerent, tenerentur fideles dare necessaria; similiter determinavit tale jejuniū ad corporis macerationem, et tamen, si alicui in particulari esset aliquid amplius necessarium ad suam salutem, tenetur id facere, quia jus Ecclesiæ non excludit naturale. Et augetur difficultas. Ponamus enim hominem probabiliter timere ne omnia

An ex vi alterius præcepti Ecclesiastici hæc obligatio interdum oriatur.

7. Circa tertiam partem quæstionis certum est, nullum esse præceptum positivum per se obligans totam Ecclesiam ad confitendum ante impletum annum. Solum circa religiosas personas sunt duo jura breviter explicanda, alterum in Clementina I de Statu Monachorum, ubi præcipitur religiosis S. Benedicti, ut singulis mensibus confiteantur. De quo jure primum incertum est an obliget tantum eos qui habent conscientiam peccati mortalis, vel etiamsi non habeant nisi tantum venialium. Glossa enim ibi priorem sententiam significat, dum ait ibi fieri determinationem menstruam pro illis religiosis, sicut facta est annua pro omnibus fidelibus; et hoc sequitur Soto, d. 18, q. 1, art. 3, et indicat Palud., 4, d. 47, q. 2, art. 4. Alii vero existimant secundum cum Cajetan., tom. I Opusc., tract. 5, q. 1; Cano, dict. Relect., p. 5; Navar., in c. Placuit, de Pœnit., d. 6, n. 122; et certe videtur magis consonum intentioni

Pontificis, tum quia non est verisimile præsumpsisse Pontificem religiosos peccaturos mortaliter singulis mensibus; tum etiam quia præceptis seu regulis ibi positis intendit Pontifex reformare religionem illam; non esset autem reformatio, sed potius relaxatio religionis, si tantum post commissum peccatum mortale, et singulis mensibus ad confessio-
nem obligarentur.

8. Deinde incertum est, an illud jus obli-
get sub mortali tales religiosos ad menstruum
confessionem; Soto enim supra consequenter
videtur affirmare, quod etiam sentit Major,
dist. 17, q. 2. Navarrus autem supra solum
dicit eos teneri de honestate. At vero Caje-
tanus sentit non obligare illam legem ad pec-
catum mortale, quod sequitur Cano, relect.
illa, part. 5, quia nec verba legis, nec poena
imposita tantam obligationem inducant. Quae
ratio non multum cogit, quia verbum, *tenean-*
tur, vel aliud simile, quo ibi Pontifex utitur,
hi e se sufficiens est; gravitas autem obliga-
est. *nis* non est colligenda ex poena, sed ex

2. *teria legis; at vero hic materia gravis est, usus sacramenti ad vitam religiosam necessarii, sicut ibi etiam præcipitur imunio singulis mensibus, quæ etiam videtur materia gravis. Unde existimo hoc pensint i' e ex instituto et consuetudine talis religio- ex p's; arbitror enim hanc constitutionem non agat; nagiis eos obligare, quam alias ejus religionis regulas, quia in toto illo capite nullum verbum est, quod aliud indicet. Unde, si usus, et declaratio talis religionis est, ut constitutions ejus non obligent ad culpam, nisi quando adjungitur pena excommunicationis, vel alio simili modo ea obligatio explicatur, dicendum est hoc jus non obligare sub mortali; si vero nulla talis est declaratio, neque ex consuetudine hujus religionis aliud constat, lex hæc explicanda est juxta vim verborum, et qualitatem materie, in quam cadit, et ideo ex suo genere inducit gravem obligationem, propter rationem factam.*

9. Alterum jus positivum explicandum erat in Concil. Trident., sess. 25, c. 10 de Regularibus, ubi admonentur moniales, ut singulis mensibus confessionem peccatorum faciant; ex verbis autem illius decreti constat non esse rigorosam legem, præcepti obligationem inducentem, quia verbum, *Admoneo*, quod Concilium ponit, non est præceptivum.

SECTIO VI.

SECTIO VI.

*Quibus modis excusetur homo ab executione hujus
præcepti.*

1. *Diximus de obligatione anticipandi confessionem; superest, ut explicemus licentiam, seu facultatem differendi confessionem; et imprimis non est quod agamus de casu impotentiae absolute et simpliciter, qualis est, quando omnino haberi non potest copia confessoris; nam tunc per se notum est hominem excusari a culpa, etiamsi per multos annos confessionem ex hac causa differat, quia nemo ad impossibile obligatur. Secundo certum est, non solum physicam et absolutam impotentiam, sed etiam extraordinariam difficultatem moralem posse interdum excusare, ut si quis non possit habere confessorem, nisi longum iter conficiat; non enim est ad hoc cogendus, praesertim quando non urget periculum salutis. Quanta vero esse debeat haec difficultas, prudentis viri judicio existimandum est. Atque idem dicendum est, quando est copia confessoris, non tamen potest illi fieri confessio sine morali periculo infamacionis, vel alterius gravis nocimenti; sicut enim supra diximus hujusmodi causam excusare interdum ab integritate confessionis, ita si totam confessionem comprehendat, a tota illa excusabit; est enim eadem proportionalis ratio. Quod maxime indubitatum est in obligatione Ecclesiastici praecepti, quia non obligat cum tanto rigore; extendi vero potest ad obligationem praecepti divini, si causa sit gravis, et alias non immineat morale periculum damnationis, ut jam explicabo. Observandum vero hic est (quod supra adnotavimus) licet interdum occurrat haec causa sufficiens ad excusandum a confessione unius vel alterius peccati, non propterea excusari ab observatione hujus praecepti eum, qui conscientiam aliorum peccatorum mortalium habet, quia potest illa confiteri, confessione formaliter integra; non est ergo cur excusetur. Secus vero esset, si non haberet peccata mortalia, praeter ea quae sine tali incommodo confiteri non potest; nam, licet posset in eo casu recipere hoc sacramentum sine incommodo, confitendo tantum venialia, non tamen tenetur, quia praeceptum non obligat ad talem confessionem, ut supra dictum est.*

2. An teneatur quis confiteri per interpres.
tem.—*Prima sententia.*—His positis duplex

in hac quæstione difficultas esse potest. Prima, quando aliquis non potest nisi per interpretem confiteri, tunc excusatetur, etiamsi nullum aliud damnum timeat. Prima sententia distinguit de præcepto Ecclesiastico, vel divino, et affirmat excusare hanc causam ab obligatione præcepti Ecclesiastici, non vero divini. Ita tenet Sylvest., verb. *Confessio*, 1, n. 45 qui refert Archidiaconum et alios, et diximus, scilicet, præceptum divinum per se non obligare extra hunc articulum; sed etsi alias obligare posset, idem dicendum esset; quia, cum hoc præceptum affirmativum sit, non obligat pro semper, sed temporibus opportunitis; moraliter autem et prudenter non censetur opportunum tempus, quando homo non potest ordinarie, et sub secreto confiteri, et alias non urget extrema necessitas.

ii. 43, qui fecerit Archidiocesum et aliis, et idem sequitur Cano. Quorum ratio pro seconda parte esse videtur, quia tunc non intervenit difficultas, vel damnum sufficiens ad excusandum; quia, cum interpres teneatur eadem lege praecepti, qua sacerdos, et non timeatur revelatio, non videtur grave damnum, quod duo audiant idem peccatum; nam, quod aliqui dicunt, inde fieri peccatum publicum, et juridice probabile duorum testimonio, nihil ad rem spectat, quia testimonium ejus, qui peccatum in confessione audit, nullum omnino est. Et confirmatur, nam saepe necesse est duobus peccatum revelare vel propter casuum reservationem, vel consilii petendi causa, vel auxilii; ergo et propter ipsum sacramentum suscipiendum.

5. Tertio, in articulo mortis videtur mihi prima sententia valde probabilis, et speculative verior; qui autem voluerit secundam sequi, potest id facere tuto, quia est practice probabilis, quantum est ex vi præcepti confessionis; quod ideo addo, quia ex obligatione poenitentiæ ut sic, seu satisfaciendi Deo, et ex obligatione charitatis, et curandi salutem propriam, poterit quis tunc obligari ad confessionem hoc modo faciendam. In quo hæc regula servanda est: si homo habeat probabilem existimationem de sua vera contritione, excusari poterit ab obligatione confitendi hoc modo, quia non videtur moraliter necessaria ad salutem; si autem probabiliter timeret, vel dubius esset de contritione sua,

3. Secunda sententia. — Secunda sententia, et communis est, in eo casu posse hominem confiteri, si velit, excusari tamen simpliciter ab obligatione cujuscunque precepti confessionis, etiam in mortis articulo. Ita sentit Cajet., verb. *Confessio*, condit. 11; Sot., d. 18, q. 2, art. 6; Ledesm., 2, p. 4, q. 8, art. 3; Victor., n. 173; Petr. Soto, lect. 5 de Confessione; Medina, q. 19 de Modo secrete confitendi; Major, d. 17; et ibid. Palud. Fundamentum esse potest, quia jure divino nullus obligatur ad publicam confessionem, ut colligitur ex Trid., sess. 14, c. 5; publica autem confessio distinguitur a secreta, seu auriculari, quae soli sacerdoti fit; ergo quae fit per interpretem, publica censetur in hoc sacro.

4. Vera resolutio questionis.—In hac re censeo primum, non obligare praeceptum Ecclesiasticum ad confitendum hoc modo, tum propter rationem factam; tum etiam quia præcepta Ecclesiastica non obligant cum tanto onere; tum etiam quia in ipso c. *Omnis utriusque*, sic dicitur: *Omnis fidelis teneatur solus confiteri sua peccata proprio sacerdoti*; illa enim particula, *solus*, hoc satis indicat. Secundo certum existimo neminem teneri ad confessionem hoc modo faciendam jure divino extra mortis articulum. Patet ex fundamento secundæ sententiæ. Item ex his, quæ supra da difficultas est, si quis non possit nisi per scriptum confiteri, ut quia vel ipse mutus est, vel confessor surdus, et non potest se aliis nutibus explicare, an sit hæc sufficiens causa ad excusandum; multi enim sentiunt in eo casu excusari hominem a præcepto confessionis. Ita sentit Richard., d. 17, art. 2, q. 5; Navarr., c. 21, n. 36; Victoria, n. 137; Medin., Soto et Ledesma, locis supra citatis. Fundamentum est, quia scriptura est publicum instrumentum, et qui scribit peccata, exponit se periculo amittendi scriptum, vel ut confessor illud accipiat de manibus ejus,

et in publicum ferat; non autem tenetur publice confiteri, nec huius periculo se exponere. Sed haec sententia non videtur mihi solidatione fundata, quia revera potest facile fieri, ut nullum sit morale periculum, nec scriptum magis est publicum instrumentum, quam vox, praesertim si cautio adhibeatur.

7. *Contraria sententia probatur.* — Unde contraria sententia mihi videtur probabilius, non solum de pracepto divino, sed etiam Ecclesiastico. Eam tenet Sylvester, verb. *Confessio*, 1, q. 15, qui refert alios, praesertim D. Thomam, qui hoc insinuat, d. 17, q. 3, art. 4, quæstiuncul. 3, ad secundum; et ibi Paludan., q. 2; Major, q. 1, ad 3; Cajetan., verb. *Confessio*, condit. 11; Petr. Soto, lect. 11 de Confess. Fundamentum est, quia praceptum confessionis obligat, quando commode et sine damno aliquo impleri potest; sed quod homo per scriptum confiteatur, nullum est incommodum, neque ullum damnum affert; nam si aliquod, maxime publicam manifestationem peccati; sed hoc nee semper, nec frequentius sequitur, et facile caveri potest omne morale periculum ne sequatur. Et primo Cajetanus adhibet modum, quia potest poenitens in una charta scribere omnes species peccatorum, et in alia varios numeros, et postea in confessione signo ostendere peccatum, et numerum. Petrus Soto adhibet alium, ut non antea scribat, sed coram sacerdote, et statim rumpat. Quod enim Dominicus Soto ait, posse sacerdotem rapere chartam de manibus, et publicare, nullius momenti est; nam etiam posset confessionem voce factam manifestare; quod si hoc non est timendum, quia est contra sigillum, neque illud aliud. Denique, quia si homo non subscribat, et litteram aliquo modo mutet, nullum est periculum; ergo nulla est hic sufficiens ratio excusationis.

SECTIO VII.

Per quam confessionem praceptum hoc impletatur.

1. Duo possunt in praesenti quæstione interrogari: unum est, an requiratur confessio valida, et per veram absolutionem confirmata in ratione sacramenti; secundum, an sit necessaria confessio etiam formata et habens effectum gratiae. Prior pars locum non habet in eorum sententia qui negant dari posse hoc sacramentum validum et informe; tamen juxta aliam sententiam breviter tractanda

est. Duobus autem modis potest juxta illam sententiam dari hoc sacramentum validum et informe, scilicet, ex defectu integratis et ex defectu doloris. Quando est primo modo, videtur indubitatum per talem confessionem non impleri praceptum, quia tunc homo nec exterius facit id, quod praceptum est.

2. *Opinio quorundam.* — Quando vero est posterioris modi, multi putant sufficere ad impletum hoc praceptum. Ita sentit Alens., 4 p., q. 77, memb. 5, art. 7; Gabriel, in 4, d. 17, q. 1, art. 3, dub. ult.; Paludan., q. 7; Sylvest., verb. *Confessor*, 4, q. 2, in fine; Cano, dicta relect., p. 5, in fine; Ledesm., q. 8, art. 2; Victor., num. 163. Probatur primo, quia Ecclesia tantum potest præcipere actum externum; ille autem homo in eo casu exterius facit quidquid Ecclesia præcipit, tantumque deest illi actus interior. Secundo, et præcipue ex c. *Quod quidam*, de Poenit. et remiss., ubi dicitur, recipiendam esse confessionem eorum qui publici peccatores sunt et vitam emendare nolunt, licet absolvit non debeat. Tertio, quia Ecclesia præcipit confessionem, non absolutionem; unde absolutio est finis, non materia hujus pracepti; ergo licet aliquis ita confiteatur, ut absolvit non possit, nihilominus impletum præceptum, dummodo integre confiteatur.

3. Dicendum tamen censeo, hoc praceptum non impleri, nisi per veram susceptionem sacramenti poenitentiae. Ita tenet Durand., dist. 17, q. 14; Soto, d. 18, q. 3, art. 5; Petrus Soto, lect. 8; Navar., c. 10, n. 43; Medin., q. 24 de Confessione facta iteranda, sub finem; Adrian., q. 5 de Confess., dub. 4. Et sequitur manifeste ex principiis supra positis ex Conc. Trid., sess. 14, c. 5, et can. 8, ubi inquit Ecclesiam in hoc pracepto non præcepisse confessionem absolute, sed determinasse tempus ejus confessionis facienda, quæ jure divino præcepta erat; ergo hoc praceptum non potest per aliam confessionem impleri, quam per illam, per quam impletur praceptum divinum; ostensum est autem supra praceptum divinum non impleri, nisi per susceptionem hujus sacramenti; ergo. Et confirmatur ex verbis c. *Omnis utriusque sexus*, ubi dicitur, debere fideles omnia peccata confiteri, et iunctam sibi poenitentiam implere; non autem tenetur poenitentiam implere, nisi quantum perficitur sacramentum; ergo hujusmodi confessio ibi præcipitur.

4. Unde infero non solum illum, qui indigne confitetur, verum etiam qui digne, si de-

facto non absolvitur, ex malitia sacerdotis, vel ex aliquo repente casu, revera non implere praceptum, sed teneri eo anno iterum confiteri, quia non suscepit sacramentum. Ita explicuit Soto supra, et merito, quamvis aliqui contradicant, propterea quod in c. *Omnis utriusque sexus*, dicitur, ex consilio confessoris posse differri communionem ob rationabilem causam; nam ob similem rationem putant, idem esse dicendum de absolutione. Sed esto ita sit, inde non fit, praceptum impleri sine absolutione, sicut non impletur praceptum communionis, quando ex consilio confessoris differtur, sed solum pro tunc non violatur, nam tamen homo obligatus ad sumendam Eucharistiam quamprimum possit; idem ergo est de absolutione, sine qua non perficitur hoc sacramentum, et ideo semper manet obligatio, donec recipiatur.

5. *Absolutionem non esse finem hujus pracepti.* — Ex quo infero secundo, falsum esse, absolutionem esse finem et non materiam hujus pracepti; nam susceptio totius sacramenti, cuius pars est absolutio, est id quod proxime hac lege præcipitur. Quin potius censeo confessionem per se non posse præcipi, nisi quatenus est pars totius sacramenti, cuius usus præcipitur. Et eodem modo quamvis contritio, vel attritio, quatenus actus quidam interior est, per se præcipi non possit, tamen quatenus est veluti forma actus exterioris, præcipi potest, pracepto ipso sacramento, sicut præcipiendo vocalem orationem, præcipit Ecclesia interiore attentionem, quæ est veluti forma talis orationis. Et per hæc expedita sunt fundamenta contrariae sententiae, præter illud c. *Quod quidam*, ad quod dicendum est, ibi non dici illam confessionem esse admittendam, ut sufficientem ad impletum hoc praceptum, sed hos peccatores esse audiendos, ut possint juvari et moneri a suis parochis. Secundo, fortasse potest desertere hæc confessio ad vitandas poenas Ecclesiæ, de quo dieamus sectione sequenti. Addo, c. illud *Quod quidam*, antiquius esse capite *Omnis utriusque sexus*, et ideo non posse ab illo argumentum sumi ad explicandam legem latam in capite *Omnis utriusque sexus*.

6. Circa alteram partem quæstionis propositæ, omissis aliorum sententiis circa confessionem informem, dicendum censeo, eo modo, quo in sententia nostra dari potest sacramentum poenitentiae validum et informe, per illius susceptionem hoc praceptum impleri.

SECTIO VIII.

Quæ pœna sit per Ecclesiam imposta ob hujus pracepti transgressionem.

1. *Durandi sententia rejicitur.* — *Duplex pœna proponitur.* — *Prima.* — *Secunda.* — Tractare possumus vel de potestate puniendi hoc delictum, vel de pœna jam actu imposta. Circa primum, Durand., d. 17, q. 14, probabile existimat, non posse Ecclesiam punire

hoc delictum, quia est ita occultum, ut in Ecclesiastico foro probari non possit. Sed est sententia omnino falsa, et a sensu omnium aliorum Doctorum aliena. Distinguenda ergo est duplex poena: altera est alicujus censuræ, quæ ipso facto absque judicis condemnatione occurri potest, et hæc sine dubio imponi potest propter hujus præcepti transgressionem, etiamsi sit occultissima; nam ad hanc poenam satis est quod peccatum sit externum, etiamsi per accidens probari non possit, ut constat in hæresi externa quantumvis occulta; tale enim peccatum subest per se jurisdictioni Ecclesiæ; hoc autem peccatum, de quo agimus, externum est, cum in omissione externi actus consistat. Altera poena est, quæ per judicem imponi debet, ut est illa, scilicet, privari Ecclesiastica sepultura, et hæc poena etiam potest imponi propter hoc delictum, quia licet requirat delicti probationem, tamen hoc etiam peccatum interdum probari potest et convinci. Primo, si confessio omnino omittatur, potest evidenter constare peccatorem ad nullum sacerdotem accessisse, ut sua peccata confiteretur. Secundo, potest Ecclesia exigere a fidelibus testimonium confessoris de confessione facta, et illum punire, qui eo caret. Tertio, posset interdum hoc evidenter constare ex ipso facto, ut si homo publice ac continuo permaneat in peccato cum publico scandalo et proxima ejus occasione; quod si interdum probari hoc delictum non possit, ex accidenti puniri non poterit hujusmodi poena, non ex defectu jurisdictionis, sed probationis.

2. Circa secundam partem, jure communi nulla poena est imposta transgressoribus hujus præcepti, quæ ipso facto incurritur; nam in dict. c. *Omnis utriusque*, solum dicitur, ut arceantur ab ingressu Ecclesiæ, et preventur sepultura; utrumque autem horum requirit sententiam a judice latam, ut ex ipsis verbis, arceantur et preventur, et ex natura talis poenæ constat. Et ideo bene dixit Cano in dicta relect., p. 5, hanc poenam non posse incurri, nisi quando omissione confessionis manifesta est. Per constitutiones autem synodales, seu ex consuetudine Episcopatum adjungi solet poena excommunicationis ipso facto incurrandæ; et hæc, cum non requirat probationem, ut dictum est, incurretur etiamsi delictum sit occultissimum.

3. *Dubium primum. — Solvitur.* — Dubitabit autem quis primo, an hæc poena imponatur iis tantum qui utrumque præceptum

confessionis et communionis transgreduntur, vel etiam iis qui hoc solum præceptum confessionis omittunt, etiamsi exterius communicent (suppono enim, eum qui debito tempore communicat, implere præceptum Ecclesiæ, etiamsi indigne communicet, et alias contra jus divinum peccet). Et ratio dubitandi est, quia in dicto cap. *Omnis utriusque*, prius proponitur utrumque præceptum, et deinde subjungitur: *Qui aliter fecerit*, etc. et eodem tenore solet ferri excommunicationis. Respondetur, hanc poenam incurri propter transgressionem cujuscunque ex dictis præceptis; excommunicantur enim qui utrumque non fecerunt, et ideo qui alterutrum omisit, poenam incurrit. Et hæc videtur esse communis sententia omnium, quos jam referam.

4. *Dubium secundum. — Dubitari secundo potest*, an illi, qui exterius tantum confitentur fide, vel ita ut absolvit non possint, incurrit hanc poenam. Cano enim supra absolute negat; sed in eo fundatur, quod isti non transgreduntur præceptum Ecclesiasticum, quod a nobis rejectum est. Primo ergo, si confessio talis sit, ut exterius non sit integra, certum est incurri has poenas, quia ille etiam exterius transgreditur Ecclesiasticum præceptum; et ita tenet Cordub., in Sum. Hispan., q. 45, qui Navarr. refert pro contraria sententia, c. 27, n. 269, sed ibi nihil dicit. Secundo, si homo exterius integre confitetur, ita tamen, ut absolvit non possit, et de facto non absolvitur, etiam contrahit has poenas. Probatur proportionali ratione, quia ille exterius transgreditur præceptum Ecclesiæ; tenetur enim suscipere hoc sacramentum, et absolvit, quod totum quid exterius est, et de facto sua culpa non absolvitur, neque suscipit hoc sacramentum; et hoc etiam sentit Cordub., quamvis obscure loquatur. Tertio, si hujusmodi homo exterius absolvatur, res est magis dubia; multi enim existimant illum non incurrit hanc poenam, quia ille facit exterius quidam Ecclesia præcipit, et solum est defectus in interiori dispositione; Ecclesia autem non potest punire actum propter solum defectum internum. Sed hæc ratio mihi non probatur; sepe enim Ecclesia punit exteriorem actionem propter interiore defectum, quatenus malitia redundat in exteriorem actum, ut constat ex materia de Legibus et ex materia de Hæresi, et infra dicam late in materia de Censuris. Et ratio est, quia illa actio exterior absolute est mala, et in praesenti materia

confessio illa, et absolutio tales sunt, ut exterius non impleant præceptum sacramenti; ergo ille homo etiam exterius non implet hoc præceptum, quod non utfunque præcipit illas actiones externas, sed ut pertinent ad perfectionem sacramenti. Ut, verbi gratia, si Ecclesia præcipiteret sacerdoti sub poena excommunicationis, ipso facto, ut aliquem baptizaret conferendo sacramentum, etiamsi exterius faceret necessaria sine intentione baptizandi, incurreret poenam excommunicationis. Dico igitur, si in eo casu homo sciens et videns illo modo confiteatur et absolvatur, revera incurrit poenas; si autem ex aliqua ignorantia vel inadvertentia hoc faciat, sed putans se suscipere sacramentum, excusari poterit a censura, quia illud peccatum est imperfectum in illo genere, et non est ex contumacia contra obedientiam Ecclesiæ quam excommunicationis requirit.

5. *Dubium tertium. — Tertio dubitari potest*, an incurrit hanc poenam pueri, qui nondum habent tam perfectum rationis usum, ut ad communionem obligentur, sed tantum ad confessionem, juxta doctrinam superius traditam. Et est ratio dubii, quia poena generaliter fertur; ergo comprehendit omnes transgressores præcepti; sed pueri vere violent hoc præceptum; ergo etiam illos comprehendit, præsertim cum textus expresse dicat, *Omnes fideles cum ad annos pubertatis venerint*. Nihilominus Doctores communiter eos excusant ab hujusmodi poena, argumento textus in c. 4 de Delictis puerorum, ubi dicitur, hujusmodi pueros grandisculos agentes contra præcepta, non excusari quidem a peccatis, quamvis in illis talia peccata non ita ut in majoribus punienda videantur, et in cap. 2 dicitur: *In pueris relinqui solet inultum, quod in aliis progressioris etatis humanae leges ducunt severius puniendum*. Ex qua jure censem Doctores benigne esse interpretandam dictam legem, et alias similes quoad poenam, præsertim tam gravem, ut est excommunicationis et privatio sepulturae Ecclesiasticae. De qua videri potest Corduba in Summ. Hispan., q. 60, cum alii quos refert, et infra tractando de censuris, plura de hac materia generatim dicemus.

DISPUTATIO XXXVII.

DE SATISFACTIONE SEGUNDUM SE.

Explicuimus duas partes materiales hujus sacramenti; superest ut de tertia, id est